

нагоді; часто губить свої іграшки або речі; бруднить чи псує одяг; грає поламаними іграшками; відмовляється на користь іншої дитини від головної ролі в театралізації чи гри; не має друзів у групі. [1]

Таким чином, заклад освіти відіграє важливу роль у створенні умов для здобуття дітьми знань в безпечному освітньому середовищі, формуванні ставлень та навичок, які потрібні, щоб уникнути та запобігти проявам насильства, безконфліктного спілкування, ненасильницької поведінки. Усі діти потребують підтримки дорослих – батьків, вихователів, практичного психолога та соціального педагога. Саме вони мають допомогти дітям налагодити партнерські взаємини з однолітками у групі.

Література

1. Булінг в дитячому садку – міф чи реальність [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.pedrada.com.ua/article/2625-bulng-v-zdo-mf-chi-realnst>
2. Кон І.С. Что такое буллинг и как с ним бороться? / И.С. Кон // Семья и школа. – 2006. - № 11. – с. 15-17.

УДК 372.24:37.037

ДОБОШ О. М., ЦЕНДРА М.В.
Мукачівський державний університет

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СКЛАДОВА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Дошкільний вік відіграє важливу роль у процесі становлення особистості дитини, у створенні передумов для її всебічного гармонійного розвитку. Найважливіші задачі, які стоять перед сучасними педагогами – збереження і зміцнення здоров'я дитини, всебічний фізичний розвиток та оптимальний руховий режим дітей дошкільного віку. Реалізацію потреби дитини в руховій діяльності забезпечує систематичність проведення різноманітних заходів із фізичного виховання. Зміцнення здоров'я, удосконалення роботи всіх фізіологічних систем дитячого організму, набуття рухового досвіду забезпечується цілим комплексом за гартувальних процедур та різноманітними формами роботи з фізичного виховання.

Однак, не дивлячись на значну кількість програм з фізичного виховання, з кожним роком погіршується стан здоров'я дітей та знижується рівень їхньої рухової активності, що засвідчують результати медичних та соціальних досліджень останніх років. Однією із причин є недостатня рухова активність дітей.

Різні аспекти забезпечення рухового режиму дітей в дошкільних навчальних закладах розкривають численні дослідження Г. Бикової, О. Богініч, Е. Вільчковського, Т. Дмитренко, Н. Денисенко, Є. Леві-Гориневської, Г. Шалигіної. За думкою вчених, руховий режим є невід'ємною частиною загального режиму. Основу рухового режиму складають принципи оздоровчої спрямованості; природного стимулювання рухової й інтелектуальної діяльності; індивідуально-диференційного підходу, що дозволяє забезпечити максимальний розвиток кожної дитини, мобілізувати її активність і

самостійність. Активність рухового режиму залежить від моторної щільності кожного заходу, наприклад ранкової гімнастики, занять з фізичної культури, самостійної рухової діяльності дітей. Тому, для активізації рухового режиму необхідно визначити оптимальне співвідношення всіх організаційних форм, розпланувати рухову діяльність дітей відповідно до їх індивідуальних та вікових особливостей. Кожному педагогу відомо, що дитині властива природна потреба в рухах. Багато часу вона активно рухається: ходить, бігає, лазить, стрибає, виконує певні рухові дії з іграшками, набуває рухового досвіду, долаючи певні перешкоди. У руховій діяльності, як самостійній, так і педагогічно керованій, дитина пізнає навколишній світ і себе; рухаючись, вона розвиває своє тіло і пристосовується до умов довкілля. Навіть перебуваючи у статичному положенні, дитина не буває нерухомою. Вона перекладає предмети, активно маніпулює ними, пізнає їх можливості, вчиться діяти. Саме дієвість найбільш притаманна дитині дошкільного віку [1].

Рухова активність визначається як біологічна потреба в рухах, пов'язана з механізмом саморегуляції активності [4].

Рухову активність дітей можна умовно розподілити на цілеспрямовану та довільну (самостійну). Виконання фізичних вправ під керівництвом вихователя під час занять, ранкової гімнастики, рухливих ігор є цілеспрямована рухова активність.

До довільної рухової діяльності відносять самостійні ігри, виконання фізичних вправ, різні пересування, коли діти вільні від занять, довільна або у зв'язку з самообслуговуванням і т.д. Одним із важливих напрямків виховної роботи з дітьми є створення необхідних умов для формування самостійної рухової діяльності, яку розглядають з кількісної (обсяг рухів, які виконуються дітьми у певному календарному періоді, а також місце рухової діяльності в режимі дня дитини) та якісної (форма занять, фізичні вправи, способи організації дітей під час їх виконання) [3].

За результатами досліджень Е. Вільчковського встановлено норми оптимального рухового режиму за час перебування дітей в дошкільному навчальному закладі з урахуванням функціональних потреб дитячого організму та пори року: влітку 18-20, восени 15-16,5 взимку 16,5-18 та навесні 16-17,5 тис. кроків на день [2].

Таким чином, рухова активність дошкільників має прямо пропорційну залежність від певної пори року. Кількість локомоцій у дітей усіх вікових груп зменшується навесні та восени внаслідок непогоди, тому в ці пори року вихователю особливо важливо продумувати організаційні форми роботи з фізичного виховання (ранкова та гігієнічна гімнастика після денного сну, заняття з фізкультури, фізкультхвилинки і фізкультпаузи, пішохідні переходи, фізкультурні розваги, рухливі ігри та освітньо-тематичні бесіди спортивної тематики).

Отже, розвиток і здоров'я дітей дошкільного віку залежить від оптимального рівня рухової активності, оскільки її недостатність або надмірність сприяє затримці росту та розвитку, а також знижує робочі й адаптивні можливості організму. Оптимальна рухова активність дошкільників

сприяє формуванню, збереженню та зміцненню їх здоров'я, покращує фізичний розвиток, роботу нервової, серцево-судинної, дихальної та травної систем, опорно-рухового апарату, а також задовольняє природну потребу дітей у рухах, покращує самопочуття та настрій.

Література

1. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навчально- методичний посібник / Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.

2. Вільчковський Е. С. Сюжетні заняття з фізичної культури з дітьми дошкільного віку / Е. С. Вільчковський, Г. В. Біленька, О. Л. Богініч. – К. : ІЗМН, 1996. – 76 с.

3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч.посіб. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – Суми: «Університ. книга», 2008. – 428 с.

4. Сухарев А.Г. Теоретические основы гигиенического нормирования суточной активности детей и подростков / А.Г. Сухарев // Гигиенические основы физического воспитания и спорта детей и подростков. – М., 1975. – С.160-164.

УДК 159.99. 37. 032

ДОБОШ О. М., ЦІЛЬО О.В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Міжособистісні відносини виникають і найбільш інтенсивно розвиваються в дитячому віці, оскільки з самого народження дитина живе серед людей і неминуче вступає з ними в контакт. Сьогодні освітня робота з дітьми в ЗДО спрямована на забезпечення умов, які надають дитині широкі можливості для самостійних дій з освоєння навколишнього світу. Особливого значення набуває проблема взаємодії дітей із ровесниками та дорослими. Між дітьми дошкільного віку існують доволі складні відносини. Задовго до того, як у процесі організованої вихователем спільної діяльності складуться відповідні ділові контакти, між дітьми виникають особисті відносини, що базуються на почуттях симпатії (антипатії) і визначають становлення дитячого колективу, взаємостосунки в ньому, вироблення позитивних рис у його членів, впливаючи на психологічну атмосферу у групі дошкільного закладу та настрої вихованців.

Вивчення взаємовідносин у дітей – традиційне явище у вітчизняній та зарубіжній соціально-психологічній та педагогічній науках. Проблемами міжособистісних взаємин дітей доволі детально займалися В. Абраменкова, І. Дубровіна, М. Лісіна, В. Мухіна, Я. Коломінський, А. Пріхожан, Е. Смірнова, В. Утробіна, Д. Фельдштейн та ін. Проблему становлення взаємин дошкільників під час гри опрацьовували багато знаних психологів і педагогів: Л. Артемова, Л. Виготський, В. Воронова, Г. Григоренко, Д. Ельконін, О. Запорожець, Н. Короткова, А. Макаренко, Д. Менджерницька, О. Усова, К. Щербакова, Н. Михайленко та ін.

Дослідники В. Кисловський, Я. Коломінський, А. Кривчук, В. Мухіна, Т. Рєпіна та інші у своїх роботах довели, що протягом дошкільного віку (від 3

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>